

børn; eller; forsaavidt han vil sælge til Andre, skal han indbetale en Fjerdedel i Statskassen. Dette Sidste er forsaavidt noget Nyt; men nu er Spørgsmaalet, om der ikke ved denne Bestemmelse i Virkeligheden lægges et ligesaa stort, ja maasse endog større Tryk paa Besidderen, end Loven af 21de Juni 1854 gjorde. Jeg for mit Vedkommende har Tvivl med Hensyn til denne Paragraf, netop set fra et ganske modsat Synspunkt. Det forekommer mig at kunne være et Spørgsmaal, om det kan forsvares at lægge en saadan Forpligtelse paa Besidderen af disse Majoratsgodser til at sælge ved offentlig Auktion, forsaavidt som de ikke kunne komme overens med den afdøde Fæsters Livsarvinger. Man har jo nemlig ikke indskrænket sig til at bestemme, at, naar Besidderen vil sælge til Andre, skal han indbetale en Fjerdedel af Kjøbesummen til Statskassen, men man har paalagt ham den Forpligtelse at sælge. Han skal altid sælge; sælger han til Fæsterens Livsarvinger, er der ikke Tale om nogen Indbetaling i Statskassen; men sælger han til Andre, skal han gjøre den nævnte Indbetaling, og man kan ganske vist tænke sig det Tilfælde, at der ikke var nogen Tilbøielighed eller maasse ikke nogen Gvne hos den afdøde Fæsters Efterladte til at købe, og at Diebliffet til at sælge til Andre paa Grund af Konjunkturerne var meget ugunstigt, og i saa Fald kunde man vel sige, at det var ubilligt ikke bestomindre at paalægge Eieren af Godset at skulle sælge. Det forekommer mig imidlertid i hvert Fald at være klart, at saaledes som det her staar, at, hvis han sælger til Andre, skal han indbetale en Fjerdedel af Kjøbesummen i Statskassen, har man givet en saa stor Opmuntring til Eieren af Godset til at se at komme tilrette med Fæsterens Efterladte, at deri vistnok maa siges at være indeholdt en ligesaa stor Opfordring som den, der finder Sted nu efter Loven af 21de Juni 1854. Naar jeg har havt nogen Tvivl, som jeg antydede, i den modsatte Retning, saa vil jeg endnu tilføie, at denne Tvivl for mit Vedkommende ikke just fjernes ved den Betragtning, der blev gjort gjældende af min ærede Sidemand (Chr. Nimestad). Han sagde, at der ikke kunde være nogen Betænkelse ved

at ordne Sagen, som det her foreslaas, fordi det jo var en ganske frivillig Sag for Majoratsbesidderne, om de vilde overtage Majoratene til fri Eiendom paa den Maade, som det er bestemt her i Lovudkastet. Sagen maa nemlig ses ikke blot med Hensyn til den Besidder, der overtager Eiendommen, men ogsaa i Forhold til Familien. Det er bestemt i § 13, at Eiendommen skal taxeres med særligt Hensyn til de Indskrænkninger i Raadigheden over Bøndergodset, som Bestemmelserne i nærværende Lovudkast § 20 medføre. Denne Bestemmelse forekommer det mig maa føre til, at det maa erkjendes, at der ikke ved Bestemmelserne i § 20 sker nogen Ubillighed imod den Majoratsbesidder, som overtager Majoratet til fri Eiendom; thi han overtager det jo kun til en Pris, der er fastsat med Hensyn til de Indskrænkninger, der følge af § 20. Men derimod kan Spørgsmaalet opfares med Hensyn til Familien, idet man jo kan spørge, om man ikke træder Familien for nær ved at bestemme, at den skal finde sig i en Afsløningssum, som er saameget mindre, som den vil blive det efter § 13, idet der skal tages Hensyn til § 20. Ikke desto mindre er jeg kommen til det Resultat, at man ikke her behøver at nære nogen stor Betænkelse for Familiens Skyld. Tingene er nemlig den, at, hvis Godset fremdeles var blevet bestaaende som Familieeiendom, saa vilde der efter de almindelige Regler i Loven af 21de Juni 1854 slet ikke kunne have fundet noget Salg Sted, undtagen til Fæsteren eller de Slægtninge, som nærmere bestemtes i Loven af 1854, og ved de Bestemmelser, som ere satte ind i § 20 i deres Helhed, vil man, tror jeg, bringe det dertil, at der snarere vil være Udsigt til, at der kan opnaas maasse en noget højere Pris i det Hele taget for disse Eiendomme, end om man fastholdt Bestemmelserne i Loven af 1854 uforandrede. Hvis man nemlig ikke vilde sætte de Bestemmelser ind, som der her er Tale om, maatte man, tror jeg, gaa den Vej at bestemme, at ikke alene Loven af 1854 skulde gjælde, forsaavidt at Bøndergodset ikke maatte afhændes undtagen til Fæsterne, deres Livsarvinger, Svigerbørn eller Stedbørn, saalænge det er bortfæstet, men man maatte vist-